

Η εξ @προστάσεως βιβλιοθήκη του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, προκλήσεις και ευκαιρίες για Δια Βίου Μάθηση

Μαρία Χατζηνικολάου
Καθηγήτρια ΕΑΠ,
Πρόεδρος της Επιτροπής Βιβλιοθήκης

15 Μαρτίου 2019,
Πύργος Βιβλίων, Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος, Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος

Δια Βίου Μάθηση

.. Όλες οι μαθησιακές δραστηριότητες στις οποίες συμμετέχουμε καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής μας και που έχουν σαν στόχο τη βελτίωση των γνώσεων, των δεξιοτήτων και των εφοδίων σε προσωπικό, κοινωνικό και επαγγελματικό επίπεδο (Eve, de Groot & Schmidt, 2007, p.394)

▶ Άτυπη

η μη οργανωμένη και συχνά μη συστηματική διά βίου διαδικασία από την οποία το άτομο αποκτά και συσσωρεύει γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις και αντιλήψεις από τις καθημερινές εμπειρίες και την έκθεση στο περιβάλλον.

▶ Τυπική

το έντονα θεσμοθετημένο, χρονολογικά διαβαθμισμένο και ιεραρχικά δομημένο «εκπαιδευτικό σύστημα», που εκτείνεται από την πρώτη σχολική εκπαίδευση έως τις ανώτερες σπουδές του πανεπιστημίου.

▶ Μη τυπική

κάθε οργανωμένη, συστηματική εκπαιδευτική δραστηριότητα, που υλοποιείται εκτός του πλαισίου του τυπικού συστήματος, προκειμένου να παράσχει επιλεγμένους τύπους μάθησης σε συγκεκριμένες ομάδες του πληθυσμού.

Η δυναμική του χώρου 1/3

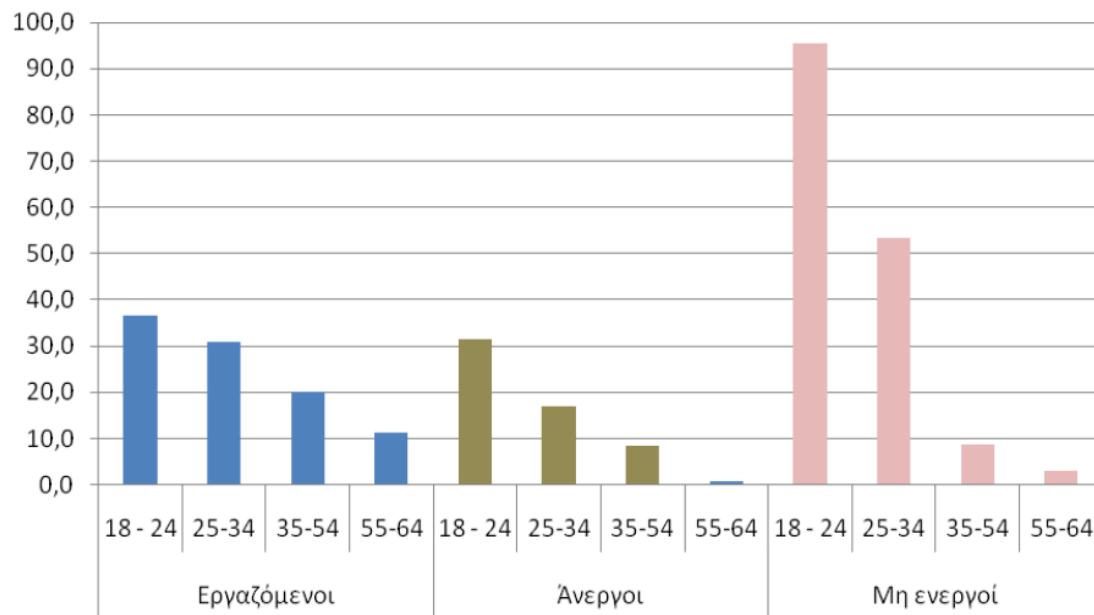

- ▶ Μεταξύ των ενηλίκων ηλικίας 25-64 ετών στην ΕΕ το 2017, το 10,9% συμμετείχε σε δράσεις εκπαίδευσης και κατάρτισης τις τελευταίες τέσσερις εβδομάδες.
- ▶ Μεταξύ των ενηλίκων ηλικίας 25-64 ετών στην ΕΕ το 2016, το 45,1% συμμετείχε σε δράσεις εκπαίδευσης και κατάρτισης τους τελευταίους 12 μήνες.
- ▶ Περίπου το 60% των ενηλίκων στην ΕΕ αναφέρουν τη συμμετοχή σε δραστηριότητες άτυπης μάθησης, όπως επισκέψεις με οδηγό σε μουσεία ή αυτοδιδασκαλία το 2016.

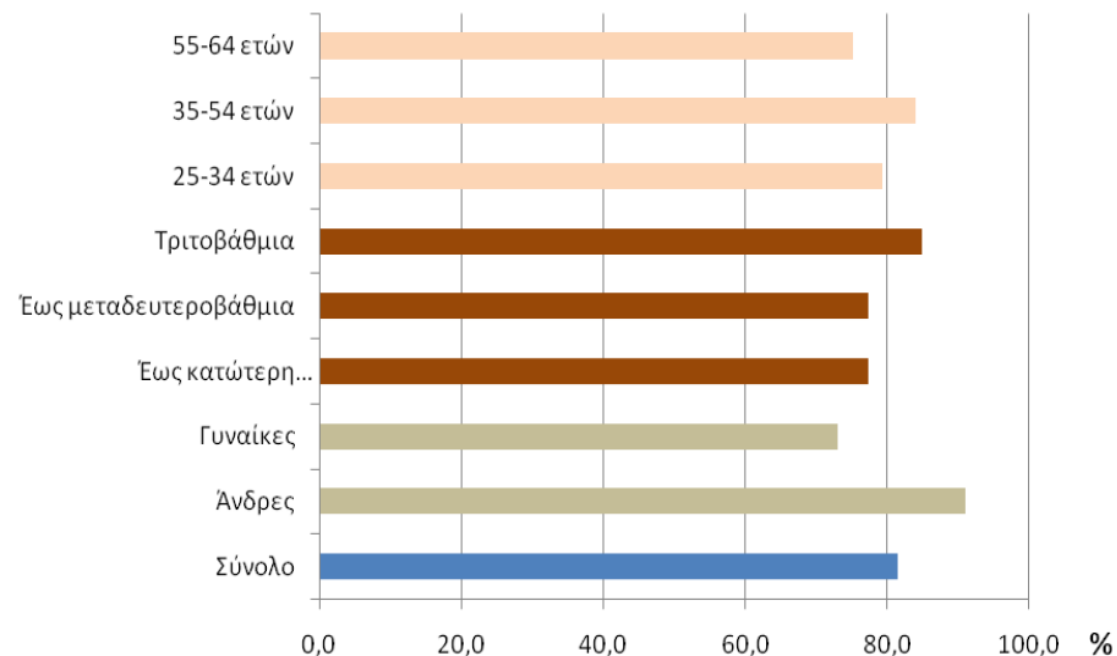
Η δυναμική του χώρου 2/3

Ποσοστό (%) συμμετοχής σε εκπαιδευτικά προγράμματα κατά ομάδες ηλικιών και κατάσταση απασχόλησης.

Ποσοστό (%) μη τυπικών εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων που σχετίζονται με την εργασία.

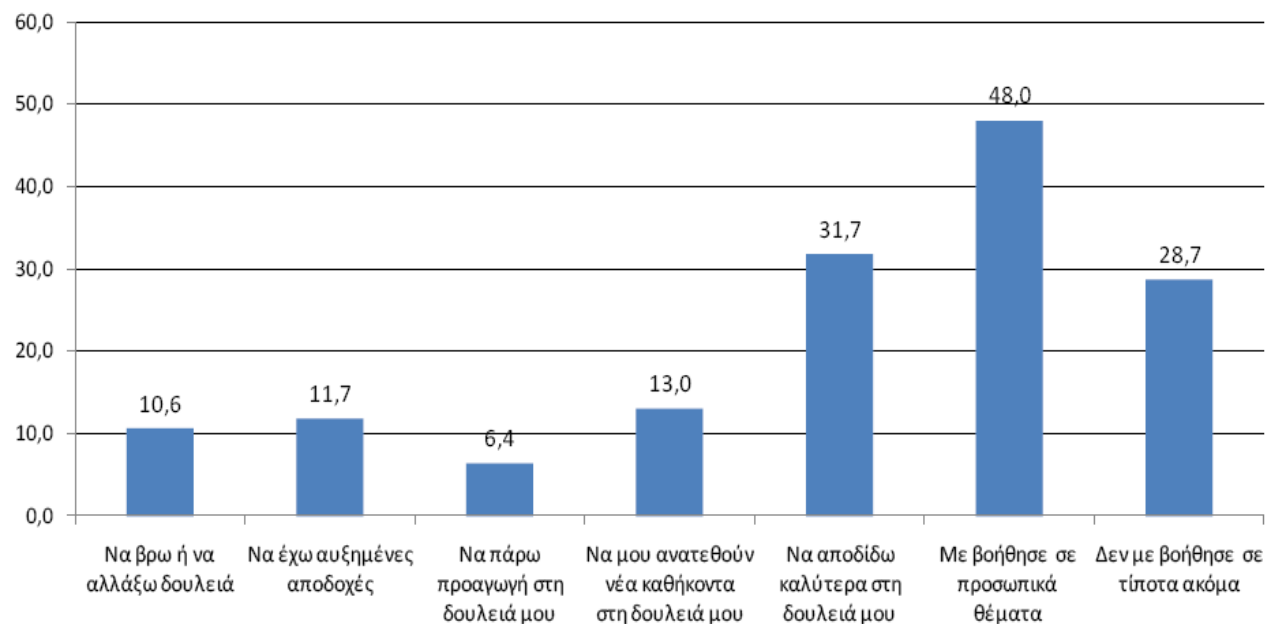

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή
Έρευνα εκπαίδευσης ενηλίκων, έτος 2016

Η δυναμική του χώρου 3/3

Κατανομή (%) των προσδοκώμενων αποτελεσμάτων από τη συμμετοχή σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες.

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή
Έρευνα εκπαίδευσης ενηλίκων, έτος 2016

Κύριοι λόγοι για τη μη συμμετοχή σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες.

Κύριοι λόγοι	Σύνολο	Φύλο		Επίπεδο εκπαίδευσης			Ηλικία		
		Άνδρες	Γυναίκες	Έως κατώτερη δευτεροβάθμια	Έως μεταδευτεροβάθμια	Τριτοβάθμια	25-34	35-54	55-64
Δεν μπορούσα να καλύψω το κόστος της εκπαίδευσης	25,8	29,8	22,6	18,7	28,2	26,6	34,3	23,7	17,1
Λόγω οικογενειακών υποχρεώσεων	23,2	13,5	30,8	22,0	26,3	18,3	13,7	26,0	30,4
Οι ώρες εκπαίδευσης δεν συνδυάζονταν με τις ώρες της εργασίας μου	19,4	21,8	17,5	14,2	18,4	23,9	17,7	21,5	12,9
Δεν βρήκα κατάλληλο πρόγραμμα	12,8	16,9	9,6	9,0	12,8	15,1	18,6	10,3	11,8
Δεν υπήρχε δυνατότητα εκπαίδευσης σε λογική απόσταση	5,4	6,0	5,0	10,8	4,4	3,9	7,3	4,9	3,5
Άλλοι προσωπικοί λόγοι	5,2	4,8	5,6	8,5	3,8	5,5	6,6	3,8	8,9
Λόγω της ηλικίας μου	2,2	3,1	1,5	3,3	1,0	3,4	0,0	2,4	6,2
Άλλοι λόγοι	6,0	4,2	7,5	13,6	5,0	3,4	1,9	7,3	9,0

Το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Ε.Α.Π.

Αποστολή:

- ▶ **ανοικτή πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση** προς όλους και όλες,
- ▶ **εξ αποστάσεως** προπτυχιακή και μεταπτυχιακή εκπαίδευση και επιμόρφωση,
- ▶ **προσωποποιημένες** σπουδές χωρίς δεσμεύσεις χώρου και χρόνου,
- ▶ επιτυγχάνει **μείωση των κοινωνικών και εκπαιδευτικών ανισοτήτων και ενδυνάμωση της κοινωνικής κινητικότητας,**
- ▶ προαγωγή επιστημονικής έρευνας,
- ▶ αναπτύσσει και να εφαρμόζει τις πλέον κατάλληλες τεχνολογίες, **μεθοδολογίες και εκπαιδευτικό υλικό,** στο πεδίο της **μετάδοσης της γνώσης από απόσταση,**

καινοτομίες και επιρροή

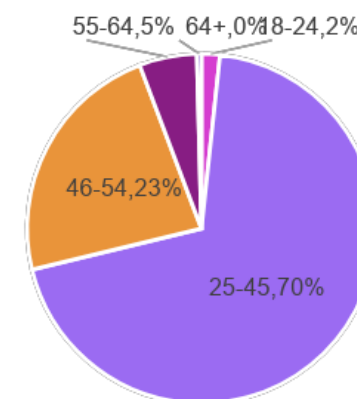
Χαρακτηριστικά φοιτητών του Ε.Α.Π.

- ▶ Διαφορετική **ηλικιακή** κατανομή,
- ▶ Μεγάλη **γεωγραφική** διασπορά των φοιτητών του στον Ελλαδικό χώρο και στο εξωτερικό
- ▶ Διαφορετική επαγγελματική, κοινωνική, οικογενειακή και **επομένως μαθησιακή κατάσταση** των φοιτητών
- ▶ Πολύγλωσσοι - ξενόγλωσσοι φοιτητές
- ▶ Διαφορετικά **κίνητρα και προσδοκίες**
- ▶ Διαφορετική **αντίληψη για** την εκπαίδευση και δέσμευση (*διδακτικό συμβόλαιο*)
- ▶ Διαφορετικές **γνωσιακές δεξιότητες** και
- ▶ Διαφορετικές δεξιότητες αξιοποίησης / χρήσης νέων τεχνολογιών

- ▶ Σύγχρονη – ασύγχρονη «διδασκαλία»
- ▶ Ατομικότητα

Ηλικιακή κατανομή φοιτητών

Γεωγραφική κατανομή φοιτητών

Αθήνα ≈ 56%
Θεσ/κη ≈ 9%
Πάτρα ≈ 6%
Υπολ. Ελλάδας ≈ 18%

Το Ε.Α.Π. σε αριθμούς

4 Σχολές

Σύνολο φοιτητών: 44.416

Σύνολο διδασκόντων : 2.650

Σύνολο Προγραμμάτων Σπουδών: 67

- ▶ 8 προπτυχιακά
- ▶ 50 (41 + 9) μεταπτυχιακά
- ▶ 9 ΣΠΣ

Δομές υποστήριξης

- ▶ **Εργαστήριο Εκπαιδευτικού Υλικού και Εκπαιδευτικής Μεθοδολογίας (ΕΕΥΕΜ)**

υποστηρίζει και επικουρεί τα μέλη της κοινότητας του ΕΑΠ για τη δημιουργία, την υλοποίηση και την πιστοποίηση ποιοτικού εκπαιδευτικού υλικού, μεθοδολογιών διδασκαλίας για την ΑεξΑΕ και καινοτόμων εκπαιδευτικών υπηρεσιών με χρήση σύγχρονων τεχνολογιών.

- ▶ **Μονάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης και Επιμόρφωσης (ΜΕΑΕ) του ΕΑΠ**

στοχεύει στην αξιολόγηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας του ΕΑΠ, επιμορφώνει διδακτικό προσωπικό .

- ▶ **Κέντρο Συμβουλευτικής & Ψυχολογικής Υποστήριξης**

- ▶ ...

Η εξ @ποστάσεως Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του Ε.Α.Π.

Αποστολή: Υποστήριξη της αποστολής του Πανεπιστημίου

- ▶ Φυσική παρουσία σε Πάτρα (Κεντρική) και Αθήνα και σε άλλες πόλεις
- ▶ Δωρεάν
 - ▶ Ανοιχτή στο κοινό για δανεισμό και χρήση των εγκαταστάσεων χωρίς συνδρομή ή κόστος εγγραφής.
 - ▶ Ελεύθερη συμμετοχή στις δράσεις και στις εκδηλώσεις της βιβλιοθήκης.
- ▶ Προσβάσιμη
 - ▶ Διευρυμένο ωράριο. Λειτουργία και τα Σαββατοκύριακα για την κάλυψη των αναγκών των εργαζομένων.
 - ▶ Υπηρεσίες online εξυπηρέτησης χρηστών.

Η εξ @ποστάσεως Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του Ε.Α.Π.

Τα **καινοτόμα στοιχεία** της βιβλιοθήκης του ΕΑΠ αφορούν:
στη μορφή (εξ αποστάσεως και «ηλεκτρονική»)
στη διάρθρωση της εκπαίδευσης ΕΑΠ– Θεματικές ενότητες, ΠΣ
στις προσφερόμενες υπηρεσίες της.

Ανάπτυξη Υπηρεσιών για

- Βοήθεια και ενίσχυση στην αναζήτηση των πηγών (reference assistance)
- Computer-based βιβλιογραφικές και πληροφοριακές υπηρεσίες
- Αξιόπιστη, γρήγορη και ασφαλής πρόσβαση στα ακαδημαϊκά και άλλα δίκτυα
- Υπηρεσίες εφαρμογών νόμιμης χρήσης υλικού σε περίπτωση πνευματικών δικαιωμάτων (π.χ. ΟΣΔΕΛ)
- Οδηγοί κατάλληλοι για την απόκτηση αποτελεσματικής πληροφοριακής παιδείας

Η Εξ @ποστάσεως Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του ΕΑΠ

Πόροι

- ▶ **Μέγεθος έντυπης συλλογής:** 68.602 (34.136 τίτλοι τόμων)
- ▶ **Συλλογή Open University Αγγλίας:** 1.240 τίτλοι
- ▶ **Έντυπα περιοδικά:** 199
- ▶ **Ηλεκτρονικά περιοδικά:** 35

- ▶ **Ηλεκτρονικά Βιβλία:** 181.114

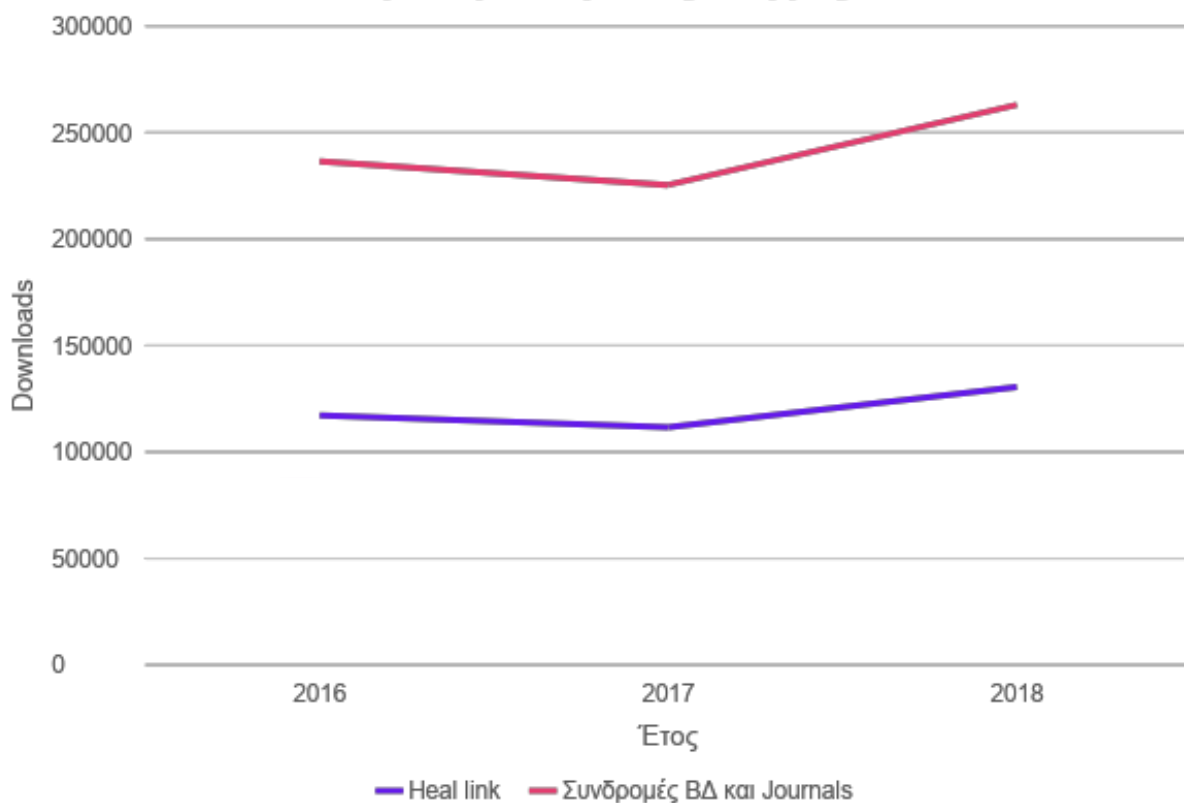
- ▶ **Συνεργασίες / συνεργατικά σχήματα,** HEALINK, κ.ά.

Ενδεικτικά στοιχεία

Πρόσβαση στις πηγές

82.000 μοναδικοί επισκέπτες στο lib.eap.gr τελευταίο χρόνο και **180.000** στο arthesis

Αύξηση χρήσης 9,4%

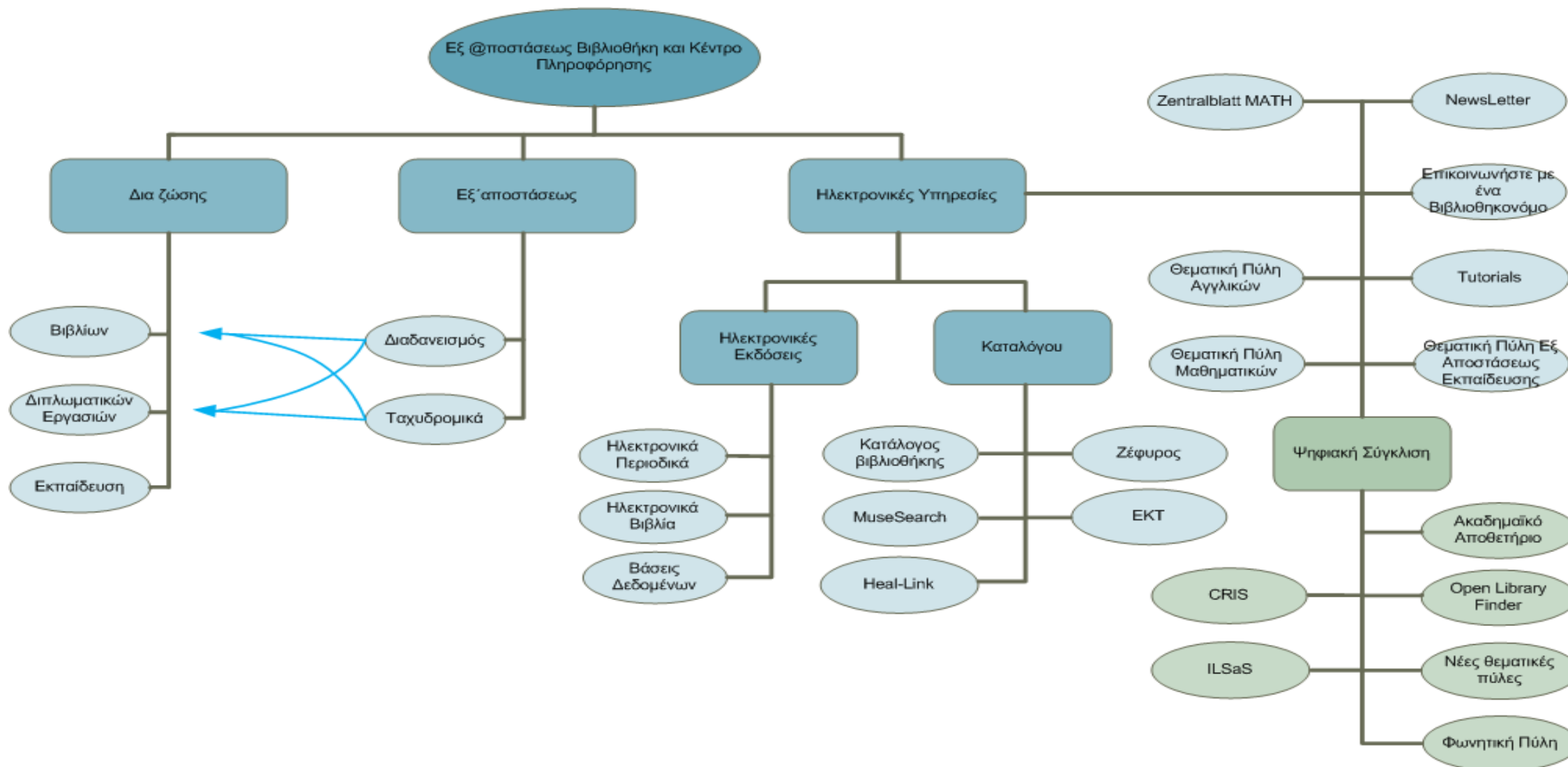
Google Analytics Home

Users	Sessions	Bounce Rate	Session Duration
180K ↑9.4% vs last year	349K ↑9.4%	50.4%	4m 53s

Last year ▾

Η Βιβλιοθήκη του ΕΑΠ- Υπηρεσίες

Η Βιβλιοθήκη του Ε.Α.Π. - Ανοικτότητα

Υπηρεσίες

Δανεισμός

Διαδανεισμός

Ρωτήστε μας

Εκπαιδευτικά σεμινάρια

Χρήση εργαλείων οργάνωσης βιβλιογραφίας

Συγγραφής ερευνητικής εργασίας

Αναζήτησης πληροφορίας

Υπηρεσίες AMEA, (Screen reader)

AMELIB

Εξατομικευμένες υπηρεσίες

Skype meetings

Live chat

Πολιτιστικές δράσεις

Θεματικές πύλες &

Ιδρυματικό Αποθετήριο "Apothesis"

Θεματική Πύλη Εξ Αποστάσεως
Εκπαίδευσης

Θεματική Πύλη Ελεύθερου
Λογισμικού

Θεματική Πύλη της σχολής
Εφαρμοσμένων Τεχνών

Θεματική Πύλη Πολιτιστικής
Κληρονομιάς Πάτρας

Θεματική Πύλη Αγγλικών

Θεματική Πύλη Μαθηματικών
στις Βιοεπιστήμες

Έργο Press

Εκπαιδευτικό υλικό

Επιμορφωτικό υλικό

Εργαλεία Υποστήριξης

Online Προγράμματα για
πρόσφυγες

Δημοσιεύσεις, μελέτες και
αναφορές

Η Βιβλιοθήκη του Ε.Α.Π - πρόκληση

Η συνεχής **ανάπτυξη**, και **αναμόρφωση** των **υπηρεσιών της βιβλιοθήκης**, ώστε να ανταποκρίνεται στην εξέλιξη της τεχνολογίας και στις αλλαγές των

- εκπαιδευτικών συστημάτων,
- μαθησιακών στυλ,
- ερευνητικών μεθόδων και «εργαλείων»

και να ικανοποιεί τις ανάγκες των χρηστών της

Στόχοι:

- Διευκόλυνση / αύξηση της προσβασιμότητας – άρση εμποδίων
- Καλλιέργεια ικανοτήτων αξιολόγησης και διαχείρισης της πληροφορίας
- Δημιουργία νέων ερευνητικών και μαθησιακών «περιβαλλόντων» : «τάξεις» «εργαστήρια» και αξιοποίηση για μάθηση
- Διατήρηση σύνδεσης των φοιτητών με το Πανεπιστήμιο
- Σύνδεσμος μεταξύ κοινωνίας και ακαδημαϊκής κοινότητας
- Αξιοποίηση, Οικονομία πόρων
- Αύξηση της ικανοποίησης του χρήστη
- Προβολή του Ιδρύματος

Η Βιβλιοθήκη του Ε.Α.Π - πρόκληση

- ▶ εξατομικευμένη πρόσβαση Mylib – συνεργασία με study.eap.gr
- ▶ φορέας καλλιέργειας κουλτούρας μάθησης !
- ▶ Learning to learn (δια βίου)
- ▶ Κοινότητες προβληματισμού - Ζώνες σκέψης
- ▶ Επικοινωνία - κοινωνικοποίηση
- ▶ χώρος επιστημονικού πολιτισμού και όχι μόνο (με εκδηλώσεις, ομιλίες σεμινάρια, εκπαιδευτικές και ερευνητικές δραστηριότητες, προβάλλοντας κατ' ουσίαν το Ίδρυμα στα μέλη της Ακαδημαϊκής κοινότητας και στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο.)
- ▶ **Ανοικτότητα** : διάθεση των συλλογών και του παραγόμενου πνευματικού έργου, σε χρήστες και εκτός της Πανεπιστημιακής κοινότητας. (Ιδιαίτερη σημασία στην περιφέρεια προστιθέμενη αξία.

Ευκαιρίες για δια βίου μάθηση

Ανοικτοί πόροι

▶ Δημιουργία MOOCs που απευθύνονται

Στη βιβλιοθηκονομική κοινότητα

Στους χρήστες της βιβλιοθήκης

▶ Δημιουργία νέου περιεχομένου –πόρων

Ψηφιοποίηση συλλογών υψηλής χρηστικής αξίας,

Αξιοποίηση της έντονα παραγωγικής ακαδημαϊκής κοινότητας του ΕΑΠ (π.χ. της καλλιτεχνικής δημιουργίας των φοιτητών της Σχολής Εφαρμοσμένων Τεχνών, του Προγράμματος Δημιουργικής Γραφής, κ.ά.

▶ Αξιοποίηση συνεργασιών

Υιοθέτηση οδηγιών δικτύων EADTU, EUA, EDEN, **Liber**, κ.ά.

HEALINK , Βιβλιοθήκη Πανεπιστημίου Πατρών

▶ Εντατικοποίηση ερευνητικής δραστηριότητας, δημοσιεύσεις σε ανοικτής πρόσβασης περιοδικά.

Ευκαιρίες για δια βίου μάθηση

Μέσο Αξιοποίησης Έρευνας από

- **προσωπικό ακαδημαϊκών και ερευνητικών φορέων**
(ενημέρωση- παρακολούθηση αποτίμηση ερευνητικής δραστηριότητας και των αποτελεσμάτων της)
- **πολίτες** αποκτούν πρόσβαση σε αξιόπιστη πληροφορία για τους συντελεστές και τα αποτελέσματα της σύγχρονης έρευνας.
- **επιχειρήσεις** και οι φορείς τεχνολογικής ανάπτυξης μπορούν να αποκτούν πρόσβαση σε πρωτοποριακά ερευνητικά αποτελέσματα και τεχνολογικές λύσεις, να εντοπίζουν πιθανούς συνεργάτες.
- **επιστημονικούς φορείς για χάραξη ερευνητικής πολιτικής και**
- **φορείς χρηματοδότησης της έρευνας**
πληροφόρηση για τη διαμόρφωση πολιτικών, τη συστηματική παρακολούθηση και αποτίμηση των αποτελεσμάτων των πολιτικών αυτών, τον καθορισμό προτεραιοτήτων, τον συντονισμό των ερευνητικών προσπάθειών σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο.

Προκλήσεις για δια βίου μάθηση

- ▶ **Μεγαλύτερη διείσδυση στα κοινωνικά στρώματα**

 - Πληροφορικός αλφαριθμητισμός

 - Επικοινωνία της επιστήμης [Συνεργασία με δημοτικές βιβλιοθήκες (Ναύπακτος) και επαγγελματικούς φορείς]

 - Ανάπτυξη υπηρεσιών χαμηλού ή μηδενικού κόστους,

- ▶ **Ανάπτυξη ικανοτήτων αυτόνομης μάθησης** των χρηστών (περιέργεια, πρωτοβουλία, ανεξαρτησία, μεταφορά, ανάκλαση, προσαρμοστικότητα),

- ▶ **Αύξηση της απήχησης**

 - «No service is valuable unless students/people know of its existence» (Huwiler, 2015).

Huwiler, A. G. (2015). Library Services for Distance Students: Opportunities and Challenges. *Journal of Library & Information Services in Distance Learning*, 9(4), 275–288. <https://doi.org/10.1080/1533290X.2015.1111283>

Σύνοψη

Το **Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο**

φορέας Δια Βίου Μάθησης, τυπικής, μη τυπικής και άτυπης εκπαίδευσης.

Η **εξ @ποστάσεως Βιβλιοθήκη** του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου συνεπικουρεί και διαμεσολαβεί για την υπηρετήση του σκοπού του Πανεπιστημίου και της Δια Βίου Μάθησης, παρέχοντας μη τυπική και άτυπη εκπαίδευση, Σύνδεσμος μεταξύ κοινωνίας και ακαδημαϊκής κοινότητας.

www.eap.gr

lib.eap.gr

Ευχαριστίες

Προσωπικό:

▶ Τσάκα Κωνσταντίνα , Αναπληρώτρια Προϊσταμένη Τμήματος Βιβλιοθήκης:

- Αλεξοπούλου Νικολίτσα
- Κοτσώνη Στέλλα
- Κωστοπούλου Σπυριδούλα
- Μανιάς Δημοσθένης
- Μπερδέση Μαρία
- Παπαδοπούλου Αλεξία
- Παπαδοπούλου Νίκη

Δρ. Παπαχριστόπουλος Λεωνίδας

- Σεφερλή Ιωάννα

και

Δρ. Παντελής Αμπατζόγλου

